

3.4 De lichamelijke en psychische gevolgen (uit eerste FARO gevolgen enquête)

Lichamelijk welzijn Van de respondenten die als inzittende de vliegramp hebben overleefd, raakte driekwart lichamelijk gewond. Hiervan was een derde zwaargewond, een derde licht gewond en kon een vijfde na poliklinische behandeling van de verwondingen het ziekenhuis weer verlaten. De aard van de verwondingen varieerde van schaaf- en snijwonden tot whiplash.

Ruim drie op de vier inzittenden geeft aan dat zich na de ramp veranderingen hebben voorgedaan in het lichamelijk welzijn. Naast verwondingen openbaarden zich (ook bij niet-inzittenden) andere, psycho-somatische klachten. Op een enkeling na zeggen allen dat de klachten het gevolg zijn van de Faro-ramp. De volgende lichamelijke problemen worden globaal genoemd:

Tabel 1: Lichamelijke problemen als gevolg van de Faro-ramp
(N=63 meerdere antwoorden mogelijk)

	Aantal maal door respondenten vermeld
(lichamelijke klachten:)	
* pijn aan of slecht functioneren van een vinger, enkel, schouder, arm of been.	22
* rugklachten	19
* nekkklachten / whiplash	12
* pijnlijkheid van brandwonden / verbrandingen	5
(psychosomatische klachten:)	
* moeheid	12
* (langdurige) hoofdpijn	7
* gespannen spieren	3
* maagpijn	2
* misselijkheid	2
* verkoudheid	2
* hartkloppingen	1

Zo'n 70% van de overlevenden en 20% van de niet-inzittenden heeft medische hulp gezocht om deze (lichamelijke) klachten te laten onderzoeken.

3.4 De lichamelijke en psychische gevolgen (uit eerste FARO gevolgen enquête)

Geestelijk welzijn Een ruime meerderheid van zowel de inzittenden (90%) als niet-inzittenden (75%) was van mening dat zich veranderingen hebben voorgedaan in hun geestelijk welzijn. Op de open vraag met welke problemen zij te kampen hebben gekregen, geeft ruim drie op de vier respondenten een antwoord. Dat blijkt een baaiert aan antwoorden te geven die variëren van angst voor vliegen tot depressiviteit. Onderstaand is een poging gedaan te komen tot enige categorisering:

Tabel 2: Psychische problemen als gevolg van de Faro-ramp
(N=68 meerdere antwoorden mogelijk)

	Aantal maal door respondenten aangegeven
* onzekerheid/angsten/schrikreacties	25
* concentratieproblemen/vergeetachtigheid	23
* angst voor vliegen (en andere vervoersmiddelen: bus/trein/auto)	20
* herbeleving/nachtmerries	14
* depressiviteit	14
* verdriet/rouw	13
* snel agressief/geïrriteerd	12
* angst voor vuur, situaties van slecht weer en/of harde geluiden	12
* slapeloosheid	10
* afgenomen vertrouwen in personen/instanties	9
* apathie	6
* moeheid	3

De betekenis van deze klachten laat zich verduidelijken door de volgende reacties van respondenten. *"In het begin vond ik het niet erg om niet meer te (durven) vliegen, maar rond vakantieperiodes praat iedereen over verre reizen. Ik voel dan wel eens jaloezie", "Ik heb last van slapeloze nachten, ben vaak opvliegend tegen iedereen in mijn omgeving en heb geen enkel vertrouwen meer in wie dan ook", "Elke dag denk je er weer aan. Mijn partner is geestelijk kapot en roept vaak 'was ik er maar niet meer'. Dat is heel erg".*

Bijna tweederde van de passagiers en een derde van de niet-inzittenden zocht naar aanleiding van bovenstaande klachten geestelijke bijstand. Van de groep inzittenden zegt een derde (35%) een behandeling te hebben gehad in het kader van langdurige verwerkingsproblemen (de zogeheten posttraumatische stress stoornis, PTSS). Van de niet-inzittenden heeft niemand een behandeling gehad in het kader van PTSS.

Het aantal behandelingen dat de overlevenden in het kader van deze behandeling hebben gehad, varieerde van 1 tot 33. Gemiddeld werden 18 sessies gevolgd. Zo'n 15% van de overlevenden gaf aan geen behandeling in het kader van PTSS te hebben gehad, omdat men niet van het bestaan op de hoogte was.